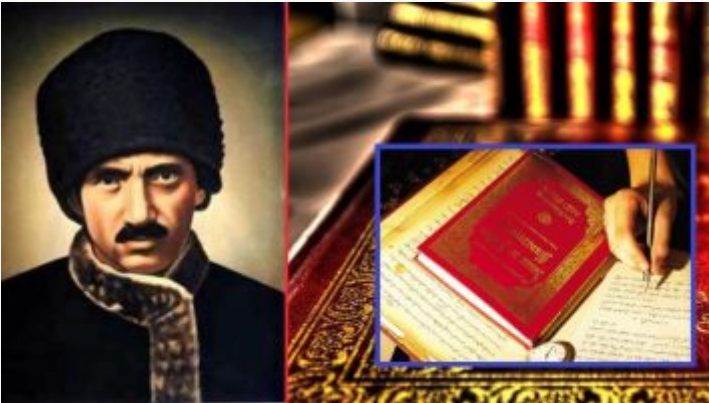
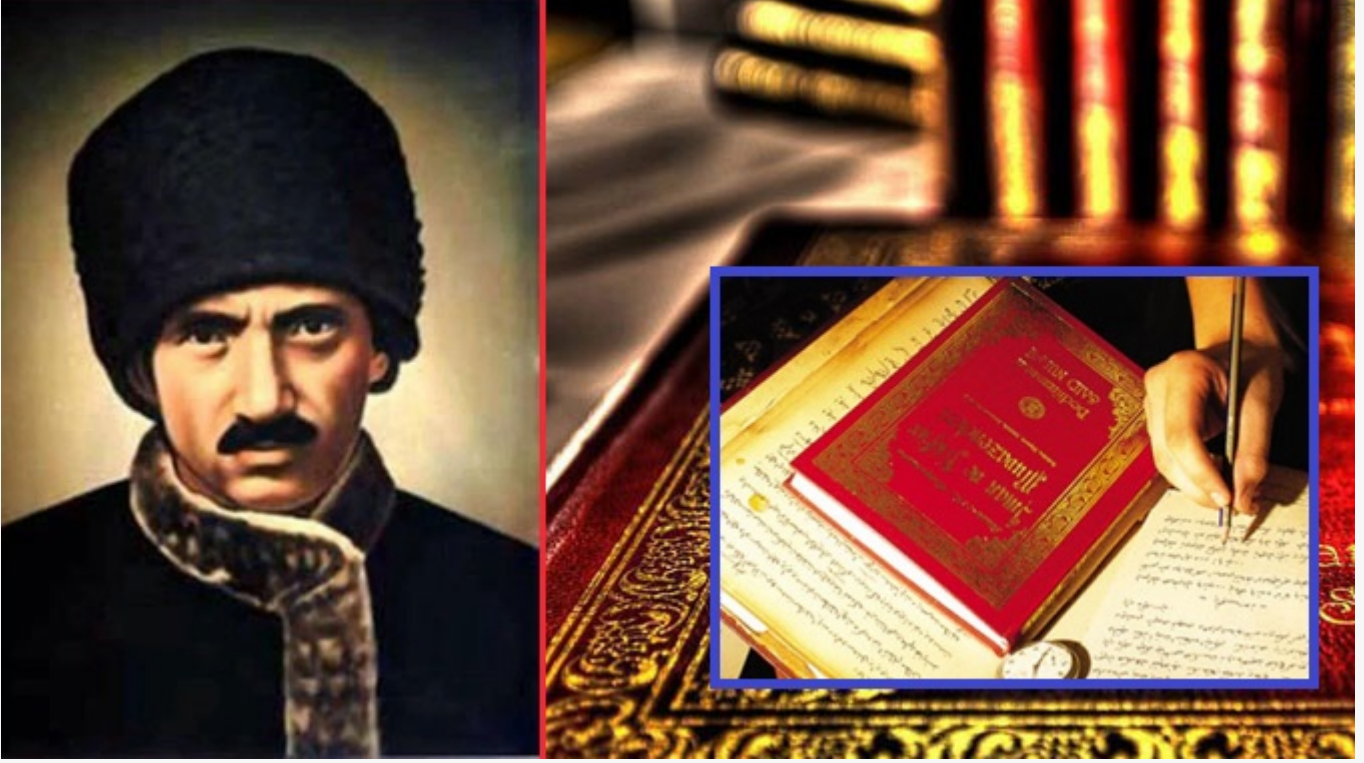

Kemiyet değil, keyfiyet hakîkati

Kemiyetin (sayı çokluğunun), keyfiyete (kaliteye) nisbeten ehemmiyeti yok. Asıl ekseriyet, keyfiyete bakar.¹” der Bedüzzaman Hazretleri.

Bu cihetten bakıldığında “ehemmiyet ve kıymet, ekseriyetle keyfiyete bakar; kemiyete az bakar veya bakmaz.”² Öyleyse “Nûr hizmeti dahi nisbeten—kemiyet değilse de keyfiyet i’tibârıyla—bire beştir. Bazan bir adamın ihlâsı, yirmi adam kadar fayda verir.”³ Hatta “Bir adamı sultan yapmak, on neferi paşa yapmaktan ne kadar yüksek ise, bir adamın îmânını kurtarmak, on adamı velî yapmaktan dahâ sevaplı bir hizmettir.”⁴

“Mâdem bu zamanda, herşeyin fevkinde hizmet-i îmâniye bir kudsî vazîfedir. Hem kemiyet, keyfiyete nisbeten ehemmiyeti azdır.”⁵ Bu hizmet-i Kur’âniyede bulunanlar kemiyeti nazara almamalıdır. Bütün mahâret ve meziyet keyfiyet hakîkatine kanâat etmektir. “Fakat biz Risâle-i Nur şakirtleri ise, vazîfemiz hizmettir; vazîfe-i ilâhîyeye karışmamak ve hizmetimizi onun vazîfesine binâ’ etmekle bir nev’î tecrübe yapmamak olmakla berâber, kemiyete değil, keyfiyete bakmak”⁶ olmalıdır. Hem biliyoruz ki “Hasenât ve seyyiâtın muvâzenesi kemiyete bakmaz, keyfiyete bakar. Bazı olur, birtek hasene bin seyyiâta tereccuh eder, affettirir.”⁷

Kemiyet, “miktar, sayı, nicelik”; keyfiyet ise, “kalite, vasıf, nitelik” mânâsına gelir. Başka bir deyişle kemiyet; adet çokluğudur. Keyfiyet ise; bir şeyin esâsı ve kalitesidir. Öyleyse şöyle diyebiliriz: Kemiyet ile keyfiyet, birbirinin zıddıdır. Enenin mânâ-i harfî boyutu, nübüvvet cihetinin istimâli ve harfî bakış yönü insanı keyfiyete taşıyan muharriklerdir. Keyfiyet, bir cihette mânâ-i hakîkîdir. Değerdir, kalitedir ve yüksek bir nispettir.

Kemiyet ise mânâ-i ismîdir. Kalitesiz nicelik ve çoğunluktur. Kaliteli olmak şartıyla kemiyetin mânâsı keyfiyete dönüşebilir. Bu cihetle bir kilo altın tonlarca kömüre keyfiyet cihetiyle tereccuh eder. Keyfiyetin yanında kemiyetin kıymet-i hakîkiyesi nazara alınmamalıdır. Kemiyet ne zaman keyfiyete yöneliyor ve keyfiyete dönüşüyorsa o zaman kıymeti ve ehemmiyeti vardır.

Hem de “Sen görüyorsun ki, hayvânâtın kemiyet ve adet i’tibârıyla hadsiz bir çokluğu varken, ona nisbeten insan gayet az iken, umûm envâ-ı hayvânât üstünde sultan ve halife ve hâkim olmuştur.” 8

İnsan ise keyfiyet (îmân) cihetiyle hakîkî mânâ ve mâhiyet kazanır. İnsanın fitratına derc edilen elmas ve kömür misâl isti’dâdların inkişâfı derecesine göre insan kemiyet ve keyfiyet derecesinde önem kazanır. İnsan, fitratına derc edilen elmas ve kömür gibi isti’dadlarını teklif ve bi’set-i enbiyâ ile hem terakkî, hem de tedenniyatta irâde-i cüz’iyyesini istimâl ile kullanır ve neticelerine ulaşır.

İmân insanı kâinatın sultanına bağlayıp keyfiyet olarak âlâ-i illiyyine çıkararak elmas isti’dadlarını inkişâf ettirir. Bu sebeple de ehl-i îmânın Allah katında kemiyet olarak az da olsalar kıymet ve ehemmiyeti çok büyüktür.

Küfür ise Allah ile olan mâ’nevî intisâbı kestiği için insanı esfel-i sâfiline yuvarlandırır. Böylece kâfirlerin kemiyetinin ve çokluğunun Allah indinde ehemmiyeti yoktur.

Öyleyse Allah’a hakîkî kul olmak cihetinde mâdem Rabbimiz bizden keyfiyetli ve fazîletli îmân ve İslâmiyet talep ediyor. Bizler de hem ibâdetlerimizde hem de hizmetlerimizde öncelikle keyfiyet hakikatine göre tavır almalı ve duruş yapmalıyız.

Kemiyet ve keyfiyet meselesinde elbette kemiyetin hiç ehemmiyeti yok diyemiyoruz. Çünkü keyfiyete ulaşmak için az da olsa kemiyet gerekiyor. Yâni kuvvetli biz olabilmek için kuvvetli şahsiyetler (sırr-ı ihlâs ile iştirâk) gerekiyor. Dâhâ sonra ise kuvvetli şahsiyetlerin dayanışması için sırr-ı uhuvvet ile tesânüd gerekiyor. Sonra da kuvvetli birler kuvvetli biz olan şahs-ı mânevî içinde sırr-ı ittihâd ile teşrikü’l-mesâi hakikatine geçebiliyorsa, işte o zaman kemiyetin ehemmiyeti keyfiyete taşınmış olur. Yoksa, emvâl-i uhrevîyede sırr-ı ihlâs ile iştirâk ve sırr-ı uhuvvet ile tesânüd ve sırr-ı ittihâd ile teşrikü’l-mesâi, o iştirâk-i a’mâlden hâsıl olan umûm yekûn ve umûm nûr herbirinin defter-i a’mâlîne bitamâmihâ 9 girmeyebilir. O zaman kemiyetin hayat bulması ve keyfiyet şahs-ı mânevîsine çıkararak kuvvetli biz havuzuna sahîp olunması sağlanamayabilinir.

Öyleyse şöyle diyebiliriz: Kevser-i Kur’âniye havuzuna sahip olacak olan fertler (kemiyet), “sırr-ı ihlâs ile iştirâk ve sırr-ı uhuvvet ile tesânüd ve sırr-ı ittihâd ile teşrikü’l-mesâi,” kâidesi ve şartı dâhilinde keyfiyet hakikatine ulaşabilir ve Kevser-i Kur’âniye havuzuna sahip olabilir.

Keyfiyet, hak ve hakîkate sırr-ı ihlâsla kuvvet kazanmaktır. Terakkiyât-ı mâ’nevîyeye ulaşmaktır. Keyfiyet değerdir, kalitedir, kıymettir. Makbûliyet, asliyet ve asâlettir. Keyfiyet aynı zamanda da kemâlat arşına doğru urûc etmektir. Keyfiyet rızâdır, huzurdur ve evc-i âlâya çıkmaktır. Kısaca keyfiyet ihlâstır. Allah katında makbûl olan ve kıymetli olan ameller de yine keyfiyete yâni ihlâs sırrına bakıyor. Onun içindir ki “Medâr-ı necat ve halâs, yalnız ihlâstır. İhlâsı kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla hâlis olmayana müreccahtır. İhlâsı kazandıran, harekâtındaki sebebi sırf bir emr-i ilâhî ve neticesi rızâ-yı ilâhî olduğunu düşünmeli ve vazîfe-i ilâhiyeye karışmamalı”dır. 10

Söylemek istediğimiz hakikat kemiyetten keyfiyete geçilmesi ve makbûliyetin kemiyette değil keyfiyette aranmasıdır. Bir elmas parçası kemiyet olarak çok azdır. Ancak tonlarca kömürden dâhâ kıymetli ve makbûldür. İşte imânlı mü’minleri de ihlâs sırrı Allah indinde en yüksek derecelere çıkararak hakîki insanîyet mertebelerine yükseltmektedir. Bu mertebeye ulaşanlar ne kadar az da olsalar mânen bir ordu kadar kıymetli, kuvvetli ve makbûl sayılırlar.

Bu mânâda Üstad Bedüzzamân Hazretleri bir mektubunda şu ifâdelerle bize önemli dersler verir: “Hakikat-i ihlâs, benim için şân ve şerefe ve maddî ve mânevî rütbelere vesîle olabilen şeylerden beni men ediyor. Hizmet-i Nûriyeye, gerçi büyük zarar olur; fakat, kemiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak, hakikat-i ihlâs ile, herşeyin fevkinde hakâik-i îmâniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşâd etmekten dahâ ehemmiyetli görüyorum. Çünkü o on adam, tam o hakîkati herşeyin fevkinde gördüklerinden, sebât edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveselerle, o kutbun derslerini, ‘Husûsî makâmından ve husûsî hissiyâtından geliyor’ nazarıyla bakıp, mağlûp olarak dağıtılabilirler. Bu mânâ için hizmetkârlığı, makâmatlara tercih ediyorum.” 11

Öyleyse “Risâle-i Nûr îmânı kurtarması cihetiyle o dar dairesi madem hayat-ı bâkiye ve ebediyeyi îmânla kurtarıyor. Bir milyon talebesi bir milyar hükmündedir. Yani bir milyon değil, belki bin insanın hayat-ı ebediyesini temine çalışmak, bir milyar insanın hayat-ı fâniye-i dünyevîye ve medeniyetine çalışmaktan dahâ kıymetli ve mânen dahâ geniş olması” 12 cihetiyle Risâle-i Nûr hizmetinin kemiyet değil, keyfiyet hakikatini nazar-ı dikkate almak mecbûriyetindeyiz.

Dipnotlar:

1- Mektubat, 2005,s: 73.

2- Lem’alar, 2005, s: 210.

3- Şuâlar, 2005, s: 770.

- 4- Kastamonu Lâhikası, 2006, s: 104.
- 5- Emirdağ Lâhikası-I, 2006, s: 140.
- 6- Kastamonu Lâhikası, 2006 ,s: 141.
- 7- Mektubat, 2005, s: 753.
- 8- Lem'alar, 2005, s: 301.
- 9- Lem'alar, 2005, s: 399.
- 10- Lem'alar, 2005, s: 323.
- 11- Emirdağ Lâhikası-I, 2006, s: 143.
- 12- Emirdağ Lâhikası-II, 2006, s: 670.